

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	04-07-2023
Teitl:	Canllawiau Pontio ar gyfer ysgolion a lleoliadau - model cymorth cynhwysol
Pwrpas yr adroddiad:	Darparu gwybodaeth ac arweiniad ar gyfer ysgolion, lleoliadau a cholegau ar drefniadau pontio a chymorth cynhwysol effeithiol. Bydd y canllaw yn rhannu arferion da gan ddarparu arweiniad effeithiol, er mwyn cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i ffynnu, byw bywydau llawn ac ystyrlon, a dod yn aelodau a chyfranwyr gwerthfawr yn eu cymuned leol.
Er:	Penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Wyn Thomas, Aelod Cabinet ar gyfer Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau

CEFNDIR:

Mae Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (2018) Cymru yn rhan o'r rhaglen diwygio addysg ehangach yng Nghymru ac yn sicrhau darpariaeth o 0-25. Mae Ceredigion wedi ymrwmo i greu amgylchedd addysgol sy'n gynhwysol, yn meithrin gwytnwch ac yn hybu annibyniaeth, gan alluogi pob plentyn a pherson ifanc i ffynnu, byw bywydau llawn ac ystyrlon, a dod yn aelodau a chyfranwyr gwerthfawr yn eu cymuned leol.

Bydd pontio'n llyfn trwy gydol eu gyrfa addysgol ac i fyd oedolion yn galluogi plant a phobl ifanc i gyrraedd eu potensial.

Mae hyn yn golygu y bydd plant a phobl ifanc:

- yn cael eu hanghenion holistig wedi'u nodi yn gynnar;
- yn cael cydnabyddiaeth i'w hannibyniaeth a'u bod yn gallu gwneud dewisiadau am benderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau;
- lle bo'n briodol, yn cael cymorth aml-asiantaeth mewn da bryd a'r cymorth hwnnw yn effeithiol wrth hyrwyddo eu hanghenion addysgol yn ogystal â'u lles personol; ac
- yn gallu manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd addysg a hyfforddiant.

Mae'r ddogfen hon yn rhoi arweiniad yn sgil y ddeddf trawsnewid ADY, gan roi ffocws ar arferion effeithiol o bontio yn ystod y tri cyfnod allweddol o bontio ar gyfer ein plant a'n pobl ifanc.

Cyfnod 1: Pontio yn y Blynyddoedd Cynnar

Cyfnod 2: Pontio o'r Cynradd i'r Uwchradd

Cyfnod 3: Pontio cynhwysol ôl 16

Mae'n darparu arweiniad ac yn rhannu arferion da o ran y gwahanol lefelau o gymorth fydd angen eu cynllunio yn unol ag anghenion dysgu yr unigolyn.

Yn unol a gweledigaeth gynhwysol Ceredigion, mi fydd anghenion y rhan fwyaf o blant a phobl ifanc yn cael eu diwallu ar y lefel pontio cynhwysol. Pan fo cymhlethdod yr anghenion yn cynyddu, bydd y trefniadau ychwanegol ar bob lefel yn ymgorffori trefniadau'r lefel flaenorol. Bydd hyn yn sicrhau bod y plentyn a'r person ifanc yn trosglwyddo'n llyfn i ddiwallu lefel eu hangen unigol hwy.

Pan fo plentyn neu berson ifanc sydd ag ADY yn symud yn annisgwyl i ysgol/lleoliad, dylai'r ysgol sy'n eu derbyn gynnal adolygiad cyn gynted â phosibl i sicrhau cynllunio darpariaeth sy'n diwallu'r anghenion a nodwyd. Dylai'r ddarpariaeth ddysgu ychwanegol briodol fod wedi'i hadlewyrchu yng Nghynllun Datblygu Unigol (CDU) y plentyn/person ifanc.

Lefelau'r cymorth o bontio

Pontio cynhwysol:

Trefniadau pontio cynhwysol sydd ar gael i bob plentyn a pherson ifanc yn ôl trefniadau lleoliad/ysgol.

Pontio wedi'i dargedu:

Cymorth wedi'i dargedu ar gyfer plant a phobl ifanc y nodwyd bod ganddynt angen sy'n dod i'r amlwg/angen dynodedig (wedi'i fonitro o fewn trefniadau presennol cyfan y lleoliad/ysgol).

Pontio wedi'i adolygu:

Cymorth wedi'i dargedu wrth adolygu'r pontio ar gyfer plant a phobl ifanc sydd â CDU.

Pontio dwysach:

Cymorth dwysach i blant a phobl ifanc y nodwyd bod ganddynt lefelau anghenion difrifol, cymhleth, cyson a pharhaus.

Nid oes un ffordd unigol o gynllunio pontio. Bydd pob lleoliad a phob ysgol wedi datblygu dulliau pontio sy'n cyd-fynd â'u hethos, eu cyd-destun a'u diwylliant nhw eu hunain.

Y SEFYLLFA SYDD OHONI:

Mae'r ddogfen hon wedi'i datblygu gan nifer o gyfranwyr e.e. yr ysgolion, staff cynhwysiant Ceredigion gan gynnwys swyddogion ym maes Anghenion Dysgu Ychwanegol. Mae'r ddogfen hon yn rhoi arweiniad ar gyfer ysgolion ac yn adlewyrchu'r ffordd o weithio yn unol a thrawsnewid ADY. Bydd hyn yn sicrhau cysondeb gweithredu ar draws y Sir.

**Llesiant
Cenedlaethau'r
Dyfodol:**

Oes Aseiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam

Crynodeb:

Hirdymor:

Cydweithio:

Cynnwys:

Atal:

Integreiddio:

Argymhelliad / Argymhellion:	Cytuno i fabwysiadu cynnwys y canllaw pontio ar gyfer ysgolion a lleoliadau Ceredigion.
Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:	i. Er mwyn cydymffurfio â gofynion Trawsnewid ADY. Bydd y ddogfen yn sicrhau bod trefniadau pontio ar draws Ceredigion yn gyson gynhwysol ac o'r safon uchaf. ii. Datblygu cysondeb gweithredu a phontio llyfn ar gyfer plant a phobl ifanc trwy gydol eu gyrfa addysgol ac i fyd oedolion , gan eu galluogi i gyrraedd eu potensial.
Trosolwg a Chraffu:	Cyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu ar yr 8fed o Fehefin, gyda pawb o blaid ac yn cefnogi mabwysiadu.
Fframwaith Polisi:	
Amcanion Llesiant Corfforaethol:	Creu Cymunedau Gofalgar ac Iach
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	
Goblygiadau cyfreithiol:	
Goblygiadau staffio:	
Goblygiadau eiddo / asedau:	
Risg(iau):	
Pwerau Statudol:	
Papurau Cefndir:	• Adroddiad Craffu
Atodiadau:	Atodiad 1- Canllawiau Pontio Ceredigion 2023
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Clive Williams, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion (dros dro)
Swyddog Adrodd:	Gillian Evans (Rheolwr Corfforaethol – ADY, Cynhwysiant a Lles) ac Angharad Behnan (Prif Seicolegydd Addysg)
Dyddiad:	15/06/23

Gwasanaethau Ysgolion Ceredigion

**Canllawiau Pontio ar gyfer
ysgolion a lleoliadau:
'model' cymorth
cynhwysol**

Cynnwys

1.	Cyflwyniad a datganiad gweledigaeth	t. 2
2.	Canllawiau ar gyfer pontio <i>holl</i> blant a phobl ifanc Ceredigion	t. 4
3.	Lefelau cymorth pontio	t. 5
4.	Arferion da wrth Bontio – y Blynyddoedd Cynnar	t. 6
	O'r Cartref i leoliad Cyn-Ysgol y Blynyddoedd Cynnar	t. 7
	Lleoliad Blynyddoedd Cynnar i Ysgol Gynradd	t. 9
5.	Arferion da wrth Bontio – Cynradd i Uwchradd	t.13
6.	Arferion da wrth Bontio – Ôl-16	t.17

Atgoffir ysgolion Ceredigion bod yn rhaid cadw at reoliadau GDPR wrth rannu unrhyw wybodaeth fel rhan o'r pontio.

1. Cyflwyniad

Mae Ceredigion wedi ymrwymo i greu amgylchedd addysgol sy'n gynhwysol, yn meithrin gwytnwch ac yn hybu annibyniaeth, gan alluogi pob plentyn a pherson ifanc i ffynnu, byw bywydau llawn ac ystyrlon, a dod yn aelodau a chyfranwyr gwerthfawr yn eu cymuned leol.

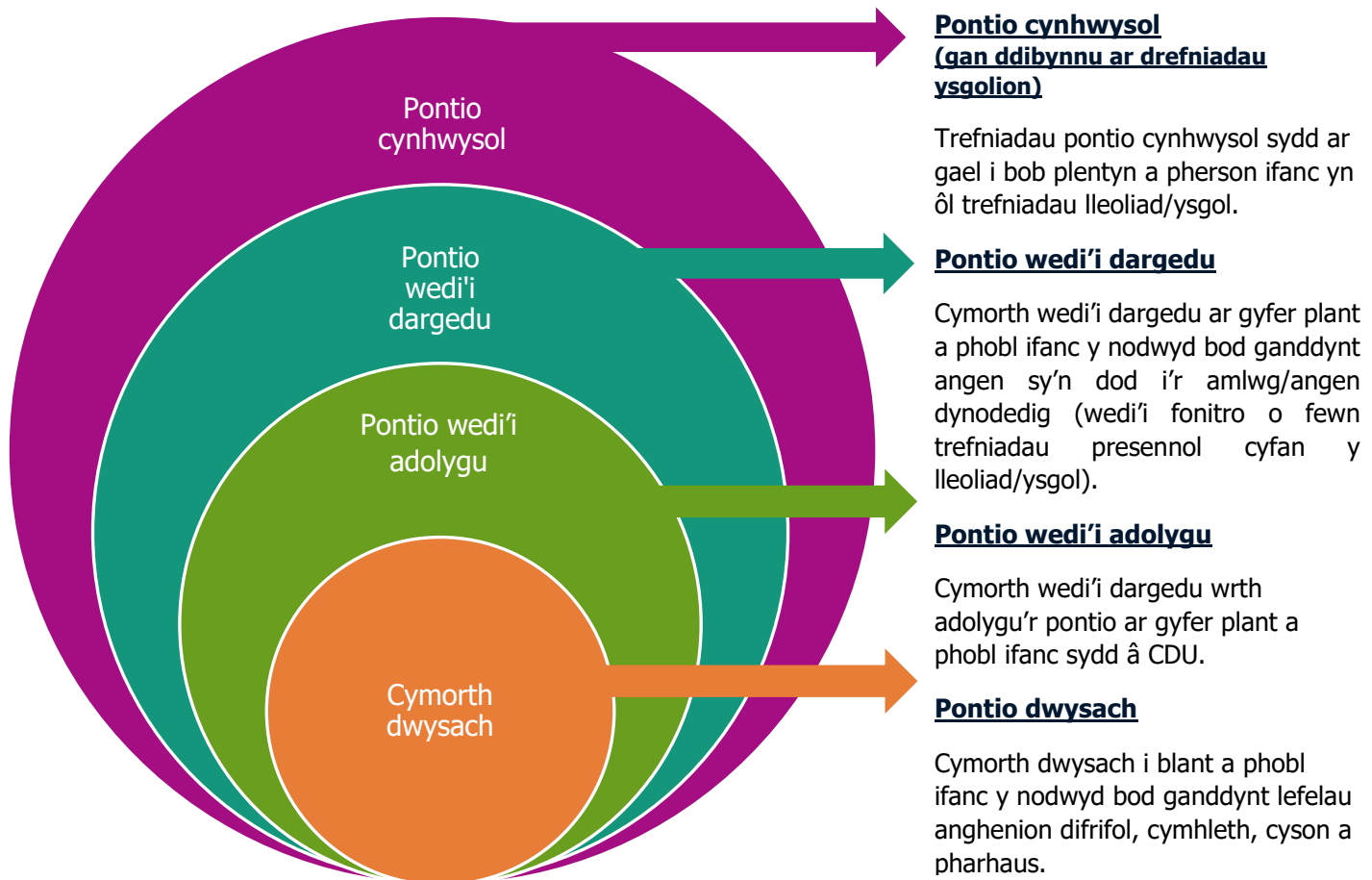
Bydd pontio'n llyfn trwy gydol eu gyrfa addysgol ac i fyd oedolion yn galluogi plant a phobl ifanc i gyrraedd eu potensial.

Mae hyn yn golygu y bydd plant a phobl ifanc:

- yn cael eu hanghenion holistig wedi'u nodi yn gynnar;
- yn cael cydnabyddiaeth i'w hannibyniaeth a'u bod yn gallu gwneud dewisiadau am benderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau;
- lle bo'n briodol, yn cael cymorth aml-asiantaeth mewn da bryd a'r cymorth hwnnw yn effeithiol wrth hyrwyddo eu hanghenion addysgol yn ogystal â'u lles personol; ac
- yn gallu manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd addysg a hyfforddiant.

2. Canllawiau ar gyfer pontio holl blant a phobl ifanc Ceredigion.

Mae'r model pontio a ddangosir isod yn ceisio nodi lefel y cymorth sydd ei angen yn ystod y cyfnod pontio.

O'r llun uchod, mae'n amlwg y bydd anghenion y rhan fwyaf o blant a phobl ifanc yn cael eu diwallu ar y lefel pontio cynhwysol (cylch porffor). Pan fo cymhlethdod yr anghenion yn cynyddu, bydd y trefniadau **ychwanegol** ar bob lefel yn ymgorffori trefniadau'r lefel flaenorol. Bydd hyn yn sicrhau bod y plentyn a'r person ifanc yn trosglwyddo llyfn i ddiwallu lefel eu hangen unigol hwy.

Pan fo plentyn neu berson ifanc sydd ag ADY yn symud yn annisgwyl i ysgol/lleoliad, dylai'r ysgol sy'n eu derbyn gynnal adolygiad cyn gynted â phosibl i sicrhau cael darpariaeth sy'n diwallu'r anghenion a nodwyd. Dylai'r ddarpariaeth ddysgu ychwanegol briodol nawr fod wedi'i hadlewyrchu yng Nghynllun Datblygu Unigol (CDU) y plentyn/person ifanc.

3. Lefelau'r cymorth pontio

Nid oes un ffordd unigol o gynllunio pontio. Bydd pob lleoliad a phob ysgol wedi datblygu dulliau pontio sy'n cyd-fynd â'u hethos, eu cyd-destun a'u diwylliant nhw eu hunain. Mae'r tabl isod yn cynnig arweiniad o ran yr hyn y gallai pob lefel o gymorth pontio ei gynnwys:

Pontio cynhwysol	Pontio wedi'i dargedu	Pontio wedi'i adolygu	Pontio dwysach
Mae pob lleoliad ac ysgol yn dilyn eu prosesau a'u gweithdrefnau pontio eu hunain y cytunwyd arnynt eisoes ac sy'n berthnasol i'r cyfnod pontio priodol yn unol â threfniadau'r ysgol. Bydd pontio cynhwysol yn cael ei wneud o fewn amserlenni penodol pan fydd plant a phobl ifanc yn symud i leoliad neu ysgol newydd. Mae'r pontio hyn nid yn unig yn cynnwys o ysgol i ysgol ond hefyd o flwyddyn i flwyddyn, e.e. o flwyddyn 1 i flwyddyn 2.	Mae lefel hon y cymorth yn canolbwyntio ar yr angen sy'n codi/a nodwyd ar adeg y pontio. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys plentyn/person ifanc: - y gwyddys ei fod yn mynd yn bryderus mewn sefyllfaoedd cymdeithasol. - sydd wedi dioddef gofid diweddar yn eu bywydau. - sydd ag anghenion meddygol tymor byr, er enghraifft, salwch. Mae cymorth pontio ar y lefel hon yn gofyn bod yn fwy gwylidwrus o fewn trefniadau presennol y lleoliad/ysgol gyfan, yn unol â'r prosesau pontio cynhwysol y cytunwyd arnynt. Bydd pennu dull i drafod a chynllunio yn ddefnyddiol ar gyfer y lleoliad/ysgol ill dau wrth gynllunio ar gyfer pontio ar y lefel hon a gallai hyn fod trwy ddilyniant cymorth sy'n seiliedig ar ddeilliannau.	Mae lefel hon y cymorth pontio yn canolbwyntio ar y gefnogaeth sydd ar gael i bob disgybl ag ADY. Gallai hyn gynnwys plentyn/person ifanc: - sydd angen cymorth ADY ac mae ganddo CDU. - sydd dan ofal yr Awdurdod. - sydd ag anghenion meddygol hirdymor. - sydd yn hynod sensitif i newid a gall ddangos eu trallod ar draws ystod o ymddygiadau ar adeg y pontio. Bydd angen cyfleoedd cynllunio a chymorth pontio ychwanegol ar y plentyn/person ifanc. Y Cydlynnydd ADY neu'r gweithwyr proffesiynol sy'n arwain y pontio fyddai'r cyswllt dynodedig fel arfer a byddent yn cydlynu, monitro a rhaeadru gwybodaeth i eraill yn dilyn y cyfarfod adolygu'r pontio. Mae'r broses o gynllunio pontio yn ystyried a oes angen darpariaeth ddysgu ychwanegol yn y lleoliad newydd. Ni waeth a yw'r angen am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol yn parhau ai peidio, mae'n bwysig dewis lefel gywir y pontio i ddiwallu anghenion holistig y plentyn/person ifanc.	Mae cymorth ar y lefel hon yn canolbwyntio ar blant/pobl ifanc sydd â lefelau anghenion cymhleth, difrifol a pharhaus. Gallai hyn gynnwys plentyn/person ifanc: - sydd ag ADY llai cyffredin /cymhlethod uchel. - sydd ag anghenion meddygol hirdymor, cymhleth - anawsterau dysgu dwys a lluosog. - yn sensitif iawn i newid a gall ddangos eu trallod ar draws ystod o ymddygiadau ar adeg y pontio. Cefnogir y plentyn/person ifanc gan wasanaethau cymorth arbenigol ac/neu wedi'u targedu ac mae'n debygol y bydd amryw o asiantaethau yn rhan. Efallai y bydd angen cyfarfod fim aml-ddisgyblaethol ychwanegol, cyd-gynllunio a chymorth integredig, ynghyd â chyswllt a monitro agos ar gyfer y cyfnod pontio. Y Cydlynnydd ADY (sef fel arfer y gweithiwr proffesiynol dynodedig) fydd y pwynt cyswllt a bydd yn cydlynu, monitro a rhaeadru gwybodaeth i eraill. Bydd yna gynllun yn seiliedig ar ganlyniadau i gefnogi'r plentyn/person ifanc a'i deulu. Mae'n bwysig nodi – er na fydd angen pontio dwysach ar bob plentyn/person ifanc sydd ag ADY, dylid enwi'r rheiny sy'n annhebygol o bontio'n llwyddiannus heb gynllun pontio erbyn hanner tymor mis Hydref eu blwyddyn olaf.

Mae'r adrannau canlynol yn canolbwyntio'n fanylach ar y mathau o drefniadau a gweithgareddau pontio y gellid eu cynnwys ar bob lefel o gymorth pontio ar y gwahanol gamau.

4. Arferion da wrth Bontio– y Blynyddoedd Cynnar

Gall pontio achosi straen i blant a theuluoedd yn y Blynyddoedd Cynnar. Mae trefn reolaidd a chysondeb yn bwysig iawn ym mlynyddoedd cynnar plentyn ond mae newid yn anochel wrth iddynt symud o'r cartref i leoliad addysg/gofal ac o'r lleoliad hwnnw i'r ysgol. Gall plant ag ADY fod yn arbennig o fregus ar adegau o newid. Bydd angen cymorth ychwanegol, hyblyg ar blant ag ADY.

Mae cysylltiad rhwng pontio gwael a chanlyniadau llai llwyddiannus e.e. presenoldeb gwael ac ymddieithrio. Fodd bynnag, os yw plant a rhieni yn fwy gwybodus ac yn cael eu cefnogi yn ystod cyfnodau pontio, mae'n bosibl iawn y bydd y plentyn yn mwynhau profiadau newydd ac yn teimlo'n fwy aeddfed. Drwy reoli'r pontio'n ofalus, gallwn gynorthwyo â'r broses o newid. Yr allwedd i lwyddiant yw paratoi a chynllunio ymlaen llaw a chymorth i setlo yn y lleoliad newydd wedyn.

Mae pontio yn broses barhaus ac nid yn un digwyddiad sy'n digwydd unwaith. Dyma'r hyn sydd gan Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol Cymru 2021 ei ddweud:

27.14 Trwy gynllunio prosesau pontio yn gynnar ac mewn modd cydgysylltiedig, gellir cynorthwyo plant a phobl ifanc ag ADY i gael profiad pontio cadarnhaol. Mae'n arfer da gweld cynlluniau pontio fel proses barhaus yn hytrach nag yn un digwyddiad, a theilwra'r broses honno yn ôl anghenion unigol y plentyn neu'r person ifanc.

Pontio cynhwysol: o'r Cartref i lleoliad Cyn-Ysgol y Blynyddoedd Cynnar

Sail a sylfaen **pob** cynllunio da ar bontio:

Gweinyddol:

- Sefydlu cyfathrebu da a meithrin perthynas o ymddiried yn ei gilydd.
- Gwerthfawrogi a pharchu'r berthynas gyda rhieni/gofalwyr, gan gynnwys tadau.
- Casglu gwybodaeth: hoff a chas bethau'r plentyn, iaith a diwylliant, cymuned a diddordebau.
- Trafod sut y bydd y plentyn yn ymateb i rŵtin, gweithgareddau, teganau, pethau y bydd yn eu mwynhau, pethau y gall eu cael yn anodd.
- Datblygu Proffil Un Dudalen gyda'r rhieni yn cyfrannu ato.
- Darparu amrywiaeth o wybodaeth hygyrch i deuluoedd e.e. diwrnodau agored, digwyddiadau gwybodaeth, cyfarfodydd rhieni, cylchlythyrau.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Parhad yn y profiad rhwng y cartref a'r lleoliad: llyfrau cyfarwydd, eitemau neu wrthrychau sy'n rhoi cysur.
- Ymweliadau pontio: yn raddol, cynyddu faint o amser y mae'r plentyn yn ei dreulio yn y lleoliad, yn dibynnu ar faint o bryder a straen.
- Ffotograffau o'r teulu yn y lleoliad a hefyd ffotograffau o'r lleoliad/staff yn y cartref.
- Rhoi digon o amser i blentyn arsylwi ar yr amgylchedd.

y Cwricwlwm:

- Esbonio dull gweithio Dysgu Sylfaen: Cynllunio ar y pryd, Dysgu drwy chwarae, Dilyn arweiniad y plentyn, Dysgu drwy brofiad.

Addysgeg:

Rhaid i weithiwr allweddol y plentyn:

- Adeiladu perthynas waith agos gyda'r teulu.
- Rhoi cefnogaeth i'r plentyn a'r teulu trwy'r cyfnod pontio.
- Rhoi sicrwydd emosiynol.
- Bod yn effro i ymateb emosiynol plentyn.
- Rhoi cysur ac arweiniad.
- Gwneud sylwadau am gynnydd y plentyn.
- Meithrin hyder.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Egluro'r ymagwedd at gynhwysiant, polisi ADY, ymrwymiad i gyfle cyfartal.
- Deunydd gweledol: defnyddio symbolau i labelu'r amgylchedd.
- Cardiau Nawr a Nesaf/Amserlen Weledol.
- Laniard: symbolau allweddol ar laniard.

Gweinyddol:

- Yr Awdurdod Lleol yn cydweithio â'r cartref, y lleoliad ac asiantaethau.
- Sawl asiantaeth wedi'u cynnwys.
- Gwybodaeth fanwl wedi'i rhannu a gwybodaeth wedi'i rhoi gan y cartref/asiantaethau/Awdurdod Lleol.
- Cyfarfod Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn wedi'i drefnu. Cytuno yn y cyfarfod ar Ganlyniadau, Dilyniant Cefnogaeth a Chynllun Gweithredu.
- CDU wedi'i gwblhau a'i gyhoeddi gan yr ALI.
- Ystyried yr angen am asesiadau risg.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymuno'n raddol â'r lleoliad newydd.
- Nodi unrhyw addasiadau rhesymol y gall fod angen eu gwneud cyn i'r plentyn gyrraedd y lleoliad.
- Cael gwared ar yr holl rwystrau a all atal plentyn rhag dysgu neu ymuno â'r plant eraill cyn iddynt gyrraedd. Mae hon yn ddyletswydd gyfreithiol.
- Swyddog Sefydlu i gynnal Archwiliadau Amgylcheddol (ar gyfer plant sydd â nam ar y golwg) yn ystod y cyfnod pontio cynnar.
- Ymweliadau ymglyfarwyddo a hyfforddiant symudedd pwrpasol mewn ysgolion/lleoliadau (disgyblion â nam ar y golwg).

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Dilyn diddordebau penodol y plentyn.

Addysgeg:

- Cael profiad/ymarfer defnyddio offer.
- Hyfforddi staff – defnyddio deunyddiau ac adnoddau pwrpasol.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Cymorth yn cael ei gynnig drwy'r Cynllun Atgyfeirio.
- Dull Cyfathrebu Cyflawn: defnyddio ystumiau, lluniau, tŷn y llais ac iaith syml i gefnogi dealltwriaeth y plentyn.
- Cefnogaeth weledol – cardiau Nawr a Nesaf, cardiau cyfathrebu ar laniard.
- Dilyn unrhyw argymhellion gan wasanaethau asiantaethau.

- **Adolygiad ar ôl y pontio:** Yr Awdurdod Lleol yn adolygu cynnydd a CDU plentyn gyda chefnogaeth y lleoliad, rhieni ac aml-asiantaeth.

Pontio cynhwysol: Lleoliad Blynyddoedd Cynnar i Ysgol Gynradd

Sail a sylfaen **pob** cynllunio da ar bontio:

Gweinyddol:

Po fwyaf y bydd lleoliadau ac ysgolion yn cydweithio, y mwyaf cadarnhaol fydd y broses bontio. Gellir gwneud hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Amserlen pontio flynyddol i gynllunio cyfleoedd i'r ysgol a'r lleoliad gydweithio h.y. teithiau, cyngherddau, diwrnodau mabolgampau, sesiynau stori a chanu.
- Gwahodd athro/athrawes neu aelod o staff yr ysgol yn rheolaidd i ddarllen stori neu arwain sesiwn ganu yn y lleoliad Blynyddoedd Cynnar.
- Nodi ac egluro rolau a chyfrifoldebau yn ystod y cyfnod pontio er mwyn sicrhau pontio llyfn.
- Rhannu gwybodaeth berthnasol gyda chaniatâd y rhieni.
- Trefnu a chynnal ymweliadau a chyfarfodydd.
- Rheolaeth gyffredinol ar nosweithiau cael blas ar yr ysgol gynradd ar gyfer darpar ddisgyblion a rhieni/gwarcheidwaid.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Rhannu Proffil Un Dudalen diweddar.
- Cyfleoedd i ymweld â'r ysgol ar adegau gwahanol y diwrnod: bore, prynhawn, amser cinio a'r diwrnod cyfan.
- Cyfleoedd i dreulio amser yn yr ystafell ddosbarth newydd a'r holl lefydd pwysig yn yr ysgol.
- Cyfleoedd cymdeithasol.
- Trefnu system 'cyfaiil' (cydweithio ag ysgolion/lleoliadau eraill os oes plentyn yn pontio ar eu pen eu hunain)
- Fideos ar gyfer y pontio - teithiau rhithwir o gwmpas yr ysgol/lleoliad newydd.
- Gadael i'r plentyn/teulu dynnu ffotograffau o'r amgylchedd newydd.
- Edrych ar wefan yr ysgol.
- Profiadau/canllawiau ar y trefniadau cludiant.
- Creu llyfr o ffotograffau a gwybodaeth i helpu i baratoi at symud.
- Gwybod ble/at bwy i fynd i gael cefnogaeth.
- Trafod emosiynau trwy gydol y broses bontio.
- Datblygu sgiliau hunanofal annibynnol plant.
- Creu blwch neu lyfr 'Amdanaf i'.
- Troi'r ardal chwarae rolau yn amgylchedd ysgol.

y Cwricwlwm:

- Nosweithiau agored a chyfleoedd i edrych o gwmpas yr amgylchedd.
- Yr ysgol a'r lleoliad i rannu'r un amcanion, dibenion ac athroniaeth o ran addysg.
- Parhad mewn ymarfer da o'r lleoliad i'r ysgol – patrymau iaith, amser tocyn, gweddi.
- Nosweithiau rhieni i rannu gwybodaeth ynghylch disgwyliadau/newidiadau.
- Polisi 'drws agored' – cyfleoedd i ofyn cwestiynau.
- Cwrdd â'r athro/athrawes/staff.

Addysgeg:

- Cysondeb yn yr iaith a ddefnyddir i sicrhau cysondeb i'r plentyn (er enghraifft, rheolau ysgol, enwau athrawon a therminoleg newydd).

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Profiadau amser cinio/amser egwyl (llai o oruchwyliaeth a gwneud dewisiadau).

Pontio wedi'i dargedu: Lleoliad Blynyddoedd Cynnar i Ysgol Gynradd

Mae anghenion plentyn yn cael eu diwallu drwy CDU, fodd bynnag, mae angen mynd ati mewn ffordd sy'n canolbwyntio ar y person i sicrhau parhau i gefnogi'r anghenion hynny heb yr angen am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol yn ystod y pontio.

Gweinyddol:

- Asiantaeth ychwanegol o bosibl wedi'i chynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol o bosibl wedi'i gynnwys. Cyfarfod pontio wedi'i drefnu â'r cartref ac asiantaethau.
- Y Cydlynnydd ADY o bosibl wedi'i gynnwys.
- Rhannu gwybodaeth allweddol – e.e. Proffil Un Dudalen, asesiadau Wellcomm, cynlluniau Chwarae Unigol, cynlluniau gofal iechyd, cymorth y Cynllun Atgyfeirio.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymweliadau ychwanegol wedi'u trefnu.
- Ymweliadau mewn grwpiau bychain wedi'u trefnu.
- Fideo 'cerdded o gwmpas' pwrpasol sy'n benodol i anghenion y plentyn.
- Dull cyffyrddiad ysgafn – cerdded o gwmpas yr ysgol ar ôl amser ysgol.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gweithgareddau pontio mewn grwpiau bychain.

Addysgeg:

- Staff i ymweld â'r plentyn yn y lleoliad i arsylwi/dod i adnabod y staff, yr amgylchedd.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Cyfathrebu â'r rhieni/cartref – llyfrau cyswllt.
- Pecynnau croeso i rieni newydd.

- **Posibilrwydd ar gyfer adolygiad ar ôl y pontio:** Adolygu cynnydd y plentyn gyda'r ysgol, rhieni a chefnogaeth aml-asiantaethau yn ystod y tymor.

Pontio wedi'i adolygu: Lleoliad Blynyddoedd Cynnar i Ysgol Gynradd

Mae gan y plentyn ADY ac yn ystod y broses adolygu CDU rhaid ystyried a chynllunio ar gyfer pontio.

Rhaid cofnodi'r wybodaeth hon yn adran 3C y CDU.

Gweinyddol:

- Yr Awdurdod Lleol wedi'i gynnwys: Adolygiad pontio wedi'i gynnal wrth adolygu CDU (ac ystyried a fydd yr angen am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol yn parhau yn y lleoliad newydd).
- Asiantaeth arall wedi'i gynnwys.
- Y Cydlynnydd ADY wedi'i gynnwys.
- A fydd angen darpariaeth ddysgu ychwanegol yn y lleoliad newydd? Ystyried diweddu/trosglwyddo CDU.
- Rhannu gwybodaeth allweddol – cyflwyniad Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn, CDU, Proffil Un Dudalen wedi'i ddiweddarau.
- Adran 3C i'w llenwi yn y CDU.
- Adolygu unrhyw asesiadau risg sy'n bodoli eisoes/ ystyried yr angen am rai.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymweliadau ychwanegol wedi'u trefnu.
- Ymweliadau mewn grwpiau bychain wedi'u trefnu.
- Fideo 'cerdded o gwmpas' pwrpasol sy'n benodol i anghenion y plentyn.
- Dull cyffyrddiad ysgafn – cerdded o gwmpas yr ysgol ar ôl amser ysgol.
- Archwiliadau Amgylcheddol o'r lleoliad newydd os oes angen.
- Nodi unrhyw addasiadau rhesymol y gall fod angen eu gwneud cyn i'r plentyn gyrraedd y lleoliad.
- Cael gwared ar yr holl rwystrau a all atal plentyn rhag dysgu neu ymuno â'r plant eraill cyn iddynt gyrraedd. Mae hon yn ddyletswydd gyfreithiol.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gweithgareddau pontio mewn grwpiau bychain.

Addysgeg:

- Staff i ymweld â'r plentyn yn y lleoliad i arsylwi/dod i adnabod y staff, yr amgylchedd.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Cyfathrebu â'r rhieni/cartref – llyfrau cyswllt.

- Adolygiad yr ALI ar ôl y pontio: Adolygu cynnydd y plentyn gyda'r Awdurdod Lleol, yr ysgol, rhieni ac aml-asiantaeth cyn diwedd y tymor. Trafod trosglwyddo'r CDU.

Gweinyddol:

- Sawl asiantaeth wedi'u cynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol wedi'i gynnwys
- Cyfarfod Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn wedi'i drefnu. Cytuno yn y cyfarfod ar Ganlyniadau, Dilyniant Cefnogaeth a Chynllun Gweithredu.
- CDU wedi'i gwblhau a'i gyhoeddi gan yr ALI. Trosglwyddo cyfrifoldeb i'r ysgol.
- Y Cydlynnydd ADY wedi'i gynnwys.
- A fydd angen darpariaeth ddysgu ychwanegol yn y lleoliad newydd? Ystyried diweddu/trosglwyddo CDU.
- Gwybodaeth fanwl wedi'i rhannu a'i rhoi gan y lleoliad/ysgol ill dau.
- Trefnu sgwrs gyda'r rheini a'r plentyn i holi a ydi popeth yn iawn.
- Creu amserlen strwythuredig o ddigwyddiadau ar gyfer profiadau pontio.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymuno'n raddol â'r lleoliad newydd os oes angen.
- Lle bo modd, darparu profiadau ymarferol penodol i'r plentyn – yn unol â'i anghenion.
- Swyddog Sefydlu i gynnal Archwiliadau Amgylcheddol (ar gyfer plant sydd â nam ar y golwg) yn ystod y cyfnod pontio cynnar.
- Ymweliadau ymgyswrtu a hyfforddiant symudedd pwrpasol mewn ysgolion/lleoliadau (disgyblion â nam ar y golwg).
- Nodi unrhyw addasiadau rhesymol y gall fod angen eu gwneud cyn i'r plentyn gyrraedd y lleoliad.
- Cael gwared ar yr holl rwystrau a all atal plentyn rhag dysgu neu ymuno â'r plant eraill cyn iddynt gyrraedd. Mae hon yn ddyletswydd gyfreithiol.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gweithdai pontio mewn grwpiau bychain.
- Dilyn diddordebau penodol y plentyn.

Addysgeg:

- Cael profiad/ymarfer defnyddio offer.
- Hyfforddi staff – defnyddio deunyddiau ac adnoddau pwrpasol.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Staff yr ysgol i weithio yn y lleoliad gyda'r plentyn yn ystod tymor olaf y pontio.
- Dull Cyfathrebu Cyflawn: defnyddio ystumiau, lluniau, tôn y llais ac iaith syml i gefnogi dealltwriaeth y plentyn.
- Cefnogaeth weledol – amserlen weledol, cardiau Nawr a Nesaf, cardiau cyfathrebu ar laniard.
- Dilyn unrhyw argymhellion gan wasanaethau asiantaethau.

Adolygiad ar ôl y pontio: y Cydlynnydd ADY yr ysgol i arwain yr adolygiad ar ddiwedd y tymor cyntaf ar ôl y pontio.

5. Arferion da wrth Bontio – Cynradd i Uwchradd

Pontio cynhwysol: Cynradd i Uwchradd

Sail a sylfaen **pob** cynllunio da ar bontio:

Gweinyddol:

Archwilio'r prosesau a gweithdrefnau pontio yn y lleoliad/ysgol gan asesu cyfraniadau'r prif egwyddorion pontio at les cyffredinol y plentyn. Dylid rhoi clod i'r hyn sy'n gweithio, ynghyd â:

- Nodi ac egluro rolau a chyfrifoldebau yn ystod y cyfnod pontio er mwyn sicrhau pontio llyfn.
- Rhannu gwybodaeth berthnasol.
- Trefnu a chynnal ymweliadau a chyfarfodydd.
- Sicrhau rheolaeth gyffredinol ar nosweithiau blasu Blwyddyn 5 a 6 i'r ysgolion uwchradd ar gyfer darpar ddisgyblion a rhieni/gwarcheidwaid
- Sicrhau cynllunio cyffredinol a threfnu ymweliadau yn unol â threfniadau ysgol gyfan.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Sesiynau pontio ar yr amserlen (ABCh/Iechyd a lles) gyda ffocws ar Arferion sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn; dyheadau/nodau/cyraeddiadau/cryfderau/ hobiau a diddordebau/camau nesaf/cynlluniau ar gyfer y dyfodol.
- Rhannu Proffil Un Dudalen wedi'i ddiweddarau.
- Cyfleoedd cymdeithasol.
- Trefnu system 'cyfaiil' (cydweithio ag ysgolion/lleoliadau eraill os oes plentyn yn pontio ar eu pen eu hunain)
- Fideos ar gyfer y pontio - teithiau rithwir o gwmpas yr ysgol/lleoliad newydd.
- Gadael i'r plentyn/teulu dynnu ffotograffau o'r amgylchedd newydd.
- Edrych ar wefan yr ysgol.
- Profiadau/arweiniad ar y trefniadau cludiant.
- Sesiynau cefnogi cyfoedion – gwrando ar ei gilydd, rhannu enghreifftiau o waith a chyfleoedd i ddathlu llwyddiant.
- Creu llyfr o ffotograffau a gwybodaeth i helpu i baratoi at symud.
- Gwybod ble/at bwy i fynd i gael cefnogaeth.
- Cefnogaeth a chynghor ar y glasoed a chyfeillgarwch.
- Ymwybyddiaeth o fwlio.
- Ymwybyddiaeth ofalgar, gwydnwch, a chymorth iechyd meddwl.

y Cwricwlwm:

- Nosweithiau agored a chyfleoedd i archwilio meysydd pwnc/yr amgylchedd.
- Nosweithiau rhieni i rannu gwybodaeth ynghylch disgwyliadau/newidiadau i'r cwricwlwm.
- Polisi 'drws agored' – cyfleoedd i ofyn cwestiynau.
- Cwrdd â'r athro/athrawes/staff.
- Rheoli amserlen a chael cyfle i ymgyswngi â chynnwys pwnc newydd.
- Archwilio defnyddio offer, llyfrau, deunyddiau newydd ar gyfer pynciau penodol.

Addysgeg:

- Profiadau gwersi.
- Cysondeb yn yr iaith a ddefnyddir i sicrhau cysondeb i'r plentyn (er enghraifft, rheolau ysgol, enwau athrawon a therminoleg newydd).

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Mynediad i'r amserlen.
- Llythrennedd ariannol (sgiliau trin arian).
- Profiadau amser cinio/amser egwyl (llai o oruchwyliaeth a gwneud dewisiadau).

Pontio wedi'i dargedu: **Cynradd i Uwchradd**

Caiff anghenion y plentyn eu diwallu drwy CDU, fodd bynnag, mae angen mynd ati mewn ffordd sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn i sicrhau parhau i gefnogi'r anghenion hynny heb yr angen am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol yn ystod y pontio.

Gweinyddol:

- Trefnu cyfarfod sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn (os oes angen).
- Asiantaeth ychwanegol o bosibl wedi'i chynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol o bosibl wedi'i gynnwys.
- Rhannu gwybodaeth allweddol – e.e. Proffil Un Dudalen.
- Adolygu unrhyw asesiadau risg sy'n bodoli eisoes / ystyried yr angen am asesiadau o'r fath.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymweliadau ychwanegol wedi'u trefnu.
- Ymweliadau mewn grwpiau bychain wedi'u trefnu.
- Defnyddio offer Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn mewn sesiynau pontio wedi'u hamserlennu gan fod â ffocws ar ddyheadau.
- Cyfleoedd sgiliau bywyd ar yr amserlen (er enghraifft, paratoi pecyn bwyd/beth i'w gynnwys mewn bag ar gyfer yr ysgol, defnyddio drama/straeon cymdeithasol/chwarae rôl).
- Fideo 'cerdded o gwmpas' pwrpasol sy'n benodol i anghenion y plentyn.
- Dull cyffyrddiad ysgafn – cerdded o gwmpas yr ysgol ar ôl amser ysgol.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gweithdai pontio mewn grwpiau bychain.

Addysgeg:

- Staff i ymweld â'r plentyn yn y lleoliad/ysgol i arsylwi/dod i adnabod staff, yr amgylchedd.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Cyfleoedd hyfforddiant yn ymwneud â chludiant ysgol.
- Cyfleoedd sgiliau trin arian.
- Cyfathrebu â'r rhieni/cartref – llyfrau ysgol.

Pontio wedi'i adolygu: **Cynradd i Uwchradd**

Mae gan y plentyn ADY ac yn ystod y broses adolygu CDU rhaid ystyried a chynllunio ar gyfer pontio. Rhaid cofnodi'r wybodaeth hon yn adran 3C y CDU.

Gweinyddol:

- Adolygiad pontio wedi'i gynnal wrth adolygu CDU (ac ystyried a fydd yr angen am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol yn parhau yn y lleoliad newydd). Ystyried diweddu/trosglwyddo CDU.
- Adran 3C i'w llenwi yn y CDU.
- Asiantaeth ychwanegol o bosibl wedi'i chynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol o bosibl wedi'i gynnwys.
- Rhannu gwybodaeth allweddol – trefniadau mynediad, Proffil Un Dudalen.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymweliadau ychwanegol wedi'u trefnu.
- Ymweliadau mewn grwpiau bychain wedi'u trefnu.
- Defnyddio offer Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn mewn sesiynau pontio wedi'u hamserlennu gan fod â ffocws ar ddyheadau.
- Cyfleoedd sgiliau bywyd ar yr amserlen (er enghraifft, paratoi pecyn bwyd/beth i'w gynnwys mewn bag ar gyfer yr ysgol, defnyddio drama/straeon cymdeithasol/chwarae rôl).
- Fideo 'cerdded o gwmpas' pwrpasol sy'n benodol i anghenion y plentyn.
- Dull cyffyrddiad ysgafn – cerdded o gwmpas yr ysgol ar ôl amser ysgol.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gwaith 'prosiect' pontio – adeiladu portffolio/pasbort pontio ar gryfderau/ymchwil i gyrchfan a ffefrir/tebygol.
- Gweithdai pontio mewn grwpiau bychain.

Addysgeg:

- Staff i ymweld â'r plentyn/person ifanc yn y lleoliad/ysgol i arsylwi/dod i adnabod staff, yr amgylchedd.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Cyfleoedd hyfforddiant yn ymwneud â chludiant ysgol.
- Cyfleoedd sgiliau trin arian.

Adolygiad ar ôl y pontio: Dylai Cydlynnydd ADY yr ysgol uwchradd gynnal yr adolygiad ar ddiwedd y tymor cyntaf ar ôl pontio.

Pontio dwysach: Cynradd i Uwchradd

Gweinyddol:

- Sawl asiantaeth wedi'u cynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol wedi'i gynnwys.
- Gwybodaeth fanwl wedi'i rhannu a'i rhoi gan y lleoliad/ysgol ill dau.
- Trefnu sgwrs gyda'r rheini a'r plentyn i holi a ydi popeth yn iawn.
- Creu amserlen strwythuredig o ddigwyddiadau ar gyfer profiadau pontio.
- A fydd angen darpariaeth ddysgu ychwanegol yn y lleoliad newydd? Ystyried diweddu/trosglwyddo CDU.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymuno'n raddol â'r lleoliad newydd.
- Lle bo modd, darparu profiadau ymarferol penodol i'r plentyn – yn unol â'i anghenion.
- Swyddog Sefydlu i gynnal Archwiliadau Amgylcheddol (ar gyfer plant sydd â nam ar y golwg) yn ystod y cyfnod pontio cynnar.
- Ymweliadau ymglyfarwyddo a hyfforddiant symudedd pwrpasol mewn ysgolion/lleoliadau (disgyblion â nam ar y golwg).

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gweithdai pontio mewn grwpiau bychain.

Addysgeg:

- Cael profiad/ymarfer defnyddio offer.
- Hyfforddi staff – defnyddio deunyddiau ac adnoddau pwrpasol.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Staff uwchradd i weithio yn yr ysgol gyda'r plentyn yn ystod y cyfnod pontio.

Adolygiad ar ôl y pontio: Dylai Cydlynnydd ADY yr ysgol uwchradd gynnal yr adolygiad ar ddiwedd y tymor cyntaf ar ôl pontio.

6. Arferion da wrth Bontio – Ôl-16

Mae'r egwyddorion uchod ar gyfer pontio yn dal yn berthnasol i'r grŵp oedran hwn, ond mae rhai ystyriaethau unigryw sy'n berthnasol i ddysgwyr dros 16 oed.

Gwneud eu penderfyniadau eu hunain

Wrth i blant ddod yn bobl ifanc (yn 16 oed) mae ganddyn nhw'r hawl i wneud eu penderfyniadau eu hunain ar faterion sy'n effeithio ar eu dyfodol. Mae'n hollbwysig parchu eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau. Mae angen i ysgolion sicrhau bod pobl ifanc yn cael y wybodaeth a'r cymorth angenrheidiol i'w galluogi i fod yn rhan o'r penderfyniadau. Mae'n bwysig bod y person ifanc yn gwybod y gall newid ei feddwl ar unrhyw adeg a dylai roi gwybod i'r lleoliad newydd os yw'n gwneud hynny.

Cyn Blwyddyn 11, mae angen i ysgolion sefydlu gallu person ifanc i wneud penderfyniadau penodol ac mae angen iddynt sicrhau y caiff deunyddiau a gwybodaeth eu cyflwyno iddynt mewn fformat sy'n galluogi'r person ifanc hwnnw i ddefnyddio'u dealltwriaeth a'u galluogi i benderfynu drostynt eu hunain. Rhaid cofnodi'r gweithgareddau hyn a phenderfyniad y person ifanc i roi/peidio â rhoi caniatâd. Os oes amheuaeth ynghylch gallu person ifanc i wneud penderfyniadau penodol yn dilyn y gweithgareddau uchod, rhaid sicrhau asesiad galluedd meddyliol a, lle bo angen, penodi cynrychiolwyr i wneud penderfyniadau ar ran y person ifanc.

Dewisiadau Ôl-16

Yn y cyfnod Ôl-16, efallai y bydd dysgwyr yn gwneud cynlluniau i aros yn yr ysgol, symud i leoliad addysg bellach/hyfforddiant newydd neu'n gwneud cynlluniau i adael addysg yn gyfan gwbl. Mae angen i ddisgyblion fod yn ymwybodol o'u dewisiadau trwy'r Cynnig Lleol (h.y. beth yw'r ddarpariaeth yn lleol – boed hynny'n addysg/hyfforddiant, cyflogaeth neu gefnogaeth y gwasanaethau cymdeithasol i gymryd rhan mewn gweithgareddau cymunedol). Mae'n hollbwysig sefydlu ar y cam hwn a oes angen rhesymol am addysg bellach/hyfforddiant er mwyn bodloni dyheadau'r person ifanc, neu a yw llwybr arall i fyd oedolion yn fwy priodol.

Bydd ysgolion yn cynorthwyo gyda'r pontio, beth bynnag fo'r cyrchfan a ddewisir ac yn cynnig cyngor a chymorth ynghylch yr hyn sy'n digwydd pan ddaw eu CDU i ben, er mwyn galluogi'r person ifanc i gyrraedd ei botensial a byw bywyd annibynnol, bodlon.

Gweinyddol:

Archwilio prosesau a gweithdrefnau pontio'r lleoliad/ysgol gan asesu cyfraniadau'r prif egwyddorion pontio at les cyffredinol y person ifanc. Rhoi clod i'r hyn sy'n gweithio a sicrhau'r canlynol:

- Bod y person ifanc yn cydsynio i'r gweithgareddau canlynol er mwyn hwyluso pontio llyfn. Dylid cofnodi'r caniatâd a roddwyd.
- Bod eglurhad ar y rolau a'r cyfrifoldebau yn y cyfnod pontio er mwyn sicrhau pontio llyfn.
- Caniatâd y person ifanc i rannu gwybodaeth berthnasol.
- Trefnu a chynnal ymweliadau a chyfarfodydd.
- Rheolaeth gyffredinol ar nosweithiau blasu i'r lleoliad ar gyfer darpar ddisgyblion a rhieni/gwarcheidwaid.
- Cynllunio cyffredinol a threfnu ymweliadau yn unol â threfniadau'r ysgol/lleoliad newydd.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Sesiynau pontio ar yr amserlen (ABCh/Iechyd a lles) gyda ffocws ar Arferion sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn; dyheadau/nodau/cyraeddiadau/cryfderau/ hobiau a diddordebau/camau nesaf/cynlluniau ar gyfer y dyfodol/ archwilio'r cynnig lleol.
- Rhannu Proffil Un Dudalen wedi'i diweddarau.
- Cyfleoedd cymdeithasol.
- Trefnu system 'cyfail' (cydweithio ag ysgolion/lleoliadau eraill os oes plentyn yn pontio ar eu pen eu hunain)
- Fideos ar gyfer y pontio - teithiau rhithwir o gwmpas yr ysgol/lleoliad newydd.
- Gadael i'r person ifanc/teulu dynnu lluniau o'r amgylchedd newydd.
- Archwilio gwefan yr ysgol/sefydliad AB.
- Profiad/arweiniad ar y trefniadau cludiant.
- Sesiynau cefnogi cyfoedion – gwranddo ar ei gilydd, rhannu enghreifftiau o waith a chyfleoedd i ddathlu llwyddiant.
- Creu llyfr o ffotograffau a gwybodaeth i helpu i baratoi at symud.
- Gwybod ble/at bwy i fynd am gefnogaeth.
- Cefnogaeth a chyngor iechyd rhywiol/cael perthynas a chyfeillgarwch.
- Ymwybyddiaeth o fwlio.
- Ymwybyddiaeth ofalgar, gwydnwch, a chymorth iechyd meddwl.

y Cwricwlwm:

- Nosweithiau agored a chyfleoedd i archwilio meysydd pwnc/amgylchedd.
- Nosweithiau rhieni i rannu gwybodaeth ynghylch disgwyliadau/newidiadau i'r cwricwlwm.
- Polisi 'drws agored' – cyfleoedd i ofyn cwestiynau.
- Cwrdd â'r athrawes/athro/tiwtor/staff.
- Rheoli amserlen a chael cyfle i ymgyfarwyddo â chynnwys pwnc newydd.
- Archwilio defnyddio offer, llyfrau, deunyddiau newydd ar gyfer pynciau penodol.

Addysgeg:

- Profiadau gwersi.
- Cysondeb yn yr iaith a ddefnyddir i sicrhau cysondeb i'r person ifanc (er enghraifft, rheolau'r lleoliadau, enwau athrawon/tiwtoriaid a staff cymorth a therminoleg newydd).

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Mynediad i'r amserlen.
- Llythrennedd ariannol (sgiliau trin arian).
- Profiadau amser cinio/amser egwyl (llai o oruchwyliaeth a gwneud dewisiadau).
- Cyngor ar yrfa/llwybr/beth sydd ar gael yn lleol.
- Cyfleoedd profiad gwaith/ ffug gyfweiliadau.
- Ystyried gwneud cais am fuddion consesiynau (e.e. tocyn bws/grantiau dysgu)

POST 16

Pontio wedi'i dargedu: ÔI-16

Caiff anghenion y person ifanc eu diwallu drwy CDU, fodd bynnag, mae angen mynd ati mewn ffordd sy'n canolbwyntio ar y person i sicrhau parhau i gefnogi'r anghenion hynny heb yr angen am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol yn ystod y pontio.

Gweinyddol:

- Gofyn am ganiatâd y person ifanc i wneud y gweithgareddau canlynol i hwyluso pontio llyfn. Rhaid cofnodi'r caniatâd a roddwyd.
- Trefnu cyfarfod sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn (os oes angen).
- Asiantaeth ychwanegol o bosibl wedi'i chynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol o bosibl wedi'i gynnwys.
- Rhannu gwybodaeth allweddol – e.e. Proffil Un Dudalen.
- Adolygu unrhyw asesiadau risg sy'n bodoli'n barod/ ystyried yr angen amdanynt

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymweliadau ychwanegol wedi'u trefnu.
- Ymweliadau mewn grwpiau bychain wedi'u trefnu.
- Defnyddio offer Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn mewn sesiynau pontio wedi'u hamserlennu gan fod â ffocws ar ddyheadau.
- Cyfleoedd sgiliau bywyd ar yr amserlen (er enghraifft, paratoi pecyn bwyd/sut i archebu a thalu am ginio yn y cantîn / beth i'w gynnwys mewn bag ar gyfer yr ysgol/ coleg, defnyddio drama/straeon cymdeithasol/chwarae rôl).
- Fideo 'cerdded o gwmpas' pwrpasol sy'n benodol i anghenion y person ifanc.
- Dull cyffyrddiad ysgafn –ymweliadau â'r darpar leoliad newydd pan fo hi'n dawl yno.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gweithdai pontio mewn grwpiau bychain.
- Gwaith 'prosiect' pontio – adeiladu portffolio/pasbort pontio ar gryfderau/ymchwil i gyrchfan a ffefrir neu un tebygol

Addysgeg:

- Staff i ymweld â'r person ifanc yn y lleoliad/ysgol i arsylwi/dod i adnabod staff, yr amgylchedd.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Cyfleoedd hyfforddiant teithio.
- Cyfleoedd sgiliau trin arian.

POST 16

Pontio wedi'i adolygu: Ôl-16

Mae gan y person ifanc ADY ac yn ystod y broses adolygu CDU rhaid ystyried a chynllunio ar gyfer pontio. Rhaid cofnodi'r wybodaeth hon yn adran 3C y CDU.

Gweinyddol:

- Sicrhau bod gan y person ifanc y gallu i ddeall a gwneud penderfyniadau sy'n ymwneud ag ef/hi ei hun. Dylid cofnodi sut y cynhaliwyd yr asesiad hwn.
- Sicrhau y gofynnwyd am ganiatâd y person ifanc i gadw/diweddu/trosglwyddo'r CDU, bod y caniatâd wedi'i roi ac wedi'i gofnodi.
- Cofnodi caniatâd y person ifanc i rannu ei wybodaeth ag eraill.
- Adolygiad pontio wedi'i gynnal wrth adolygu CDU.
- Trafodaeth wedi'i chofnodi ynghylch a oes angen rhesymol am hyfforddiant ac addysg bellach yn seiliedig ar ddyheadau a chanlyniadau'r person ifanc.
- A fydd angen darpariaeth ddysgu ychwanegol yn y lleoliad newydd? Ystyried diweddu/trosglwyddo CDU.
- Adran 3C i'w llenwi yn y CDU.
- Asiantaeth ychwanegol o bosibl wedi'i chynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol o bosibl wedi'i gynnwys.
- Rhannu gwybodaeth allweddol – trefniadau mynediad, Proffil Un Dudalen.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Ymweliadau ychwanegol wedi'u trefnu.
- Ymweliadau mewn grwpiau bychain wedi'u trefnu.
- Defnyddio offer Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn mewn sesiynau pontio wedi'u hamserlennu gan fod â ffocws ar ddyheadau.
- Cyfleoedd sgiliau bywyd ar yr amserlen (er enghraifft, paratoi pecyn bwyd/sut i archebu a thalu am ginio yn y cantîn / beth i'w gynnwys mewn bag ar gyfer yr ysgol/coleg, defnyddio drama/straeon cymdeithasol/chwarae rôl).
- Fideo 'cerdded o gwmpas' pwrpasol sy'n benodol i anghenion y person ifanc.
- Dull cyffyrddiad ysgafn – ymweliadau â'r darpar leoliad newydd pan fo hi'n dawel yno.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gwaith 'prosiect' pontio – adeiladu portffolio/pasbort pontio ar gryfderau/ymchwil cyrchfan a ffefrir/tebygol.
- Gweithdai pontio mewn grwpiau bychain.

Addysgeg:

- Staff i ymweld â'r plentyn/person ifanc yn y lleoliad/ysgol i arsylwi/dod i adnabod staff, yr amgylchedd.
- Hyfforddi staff i ddefnyddio deunyddiau ac adnoddau pwrpasol i sicrhau y gall y person ifanc ddeall a chydysynio i'r penderfyniadau a wneir.
- Hyfforddi staff i fod yn ymwybodol o alluedd meddyliol.
- Sicrhau bod staff yn deall hawl y person ifanc i wrthod rhannu gwybodaeth a allai hwyluso'r pontio.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Cyfleoedd hyfforddiant teithio.
- Cyfleoedd sgiliau trin arian.

Adolygiad ar ôl y pontio: I'w gwblhau gan y Cydlynnydd ADY yn y ddarpariaeth sy'n derbyn erbyn diwedd y tymor cyntaf yn dilyn y cyfnod pontio.

Gweinyddol:

- Sicrhau bod gan y person ifanc y gallu i ddeall a gwneud penderfyniadau sy'n ymwneud ag ef/hi ei hun. Cofnodwch sut y cynhaliwyd yr asesiad hwn. Os oes amheuaeth ynghylch galluedd, gofynnwch i'r gweithiwr cymdeithasol gynnal asesiad galluedd meddyliol a chael cynrychiolydd priodol.
- Pan fo gallu'r person ifanc i benderfynu wedi'i gadarnhau, rhaid sicrhau y gofynnwyd am ganiatâd y person ifanc i gadw/diweddu/trosglwyddo'r CDU, bod y caniatâd wedi'i roi ac wedi'i gofnodi.
- Os yw gallu'r person ifanc i benderfynu wedi'i gadarnhau, cofnodwch gydsyniad y person ifanc i rannu ei wybodaeth ag eraill.
- Trafodaeth wedi'i chofnodi ynghylch a oes angen rhesymol am hyfforddiant ac addysg bellach yn seiliedig ar ddyheadau a chanlyniadau'r person ifanc.
- A fydd angen darpariaeth ddysgu ychwanegol yn y lleoliad newydd? Ystyried diweddu / trosglwyddo CDU.
- Sawl asiantaeth wedi'u cynnwys.
- Yr Awdurdod Lleol wedi'i gynnwys.
- Gwybodaeth fanwl wedi'i rhannu a'i rhoi gan y lleoliad/ysgol ill dau.
- Trefnu sgwrs gyda'r bobl ifanc, rheini/cynrychiolwyr i holi a ydi popeth yn iawn.
- Creu amserlen strwythuredig o ddigwyddiadau ar gyfer profiadau pontio.

Personol, Cymdeithasol ac Emosiynol:

- Pontio dwysach i'r lleoliad newydd.
- Lle bo'n bosibl, profiadau ymarferol penodol yn cael eu cynnig i'r person ifanc – yn ôl eu hanghenion.
- Archwiliadau Amgylcheddol o'r lleoliad newydd os oes angen.

y Cwricwlwm:

- Cyfleoedd i arsylwi.
- Gweithdai pontio mewn grwpiau bychain.

Addysgeg:

- Cael profiad/ymarfer defnyddio offer.

Rheoli'r dysgu/Diwallu anghenion

- Staff yn y lleoliad newydd i weithio yn yr ysgol gyda'r person ifanc yn ystod blwyddyn olaf y pontio.
- Cynghorydd Gyrfa Arbenigol / Cyngor ar Lwybrau / Cynnig Lleol
- Cyfleoedd profiad gwaith/cyfweliadau ffug lle bo'n briodol.
- Ystyried a oes angen cofrestru gyda'r gwasanaethau brys fel oedolyn bregus.

Adolygiad ar ôl y pontio: I'w gwblhau gan y Cydlynnydd ADY yn y ddarpariaeth sy'n derbyn erbyn diwedd y tymor cyntaf yn dilyn y cyfnod pontio.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R:	Cabinet
DYDDIAD:	4 Gorffennaf 2023
LLEOLIAD:	Hybrid
TEITL:	Adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu ar y Canllawiau Pontio ar gyfer Ysgolion a Lleoliadau- model cymorth cynhwysol
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Rhoi adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu a gynhaliwyd ar 8 Mehefin 2023

CEFNDIR:

Ystyriodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu'r Canllawiau Pontio ar gyfer Ysgolion a Lleoliadau: model cymorth cynhwysol yn eu cyfarfod ar 8 Mehefin 2023. Roedd y canllawiau wedi'u cyflwyno er mwyn darparu gwybodaeth ac arweiniad i ysgolion, lleoliadau a cholegau ar drefniadau pontio a chymorth cynhwysol effeithiol. Byddai'r canllawiau'n rhannu arferion da gan ddarparu arweiniad effeithiol, er mwyn cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i ffynnu, byw bywydau llawn ac ystyrlon, a dod yn aelodau a chyfranwyr gwerthfawr yn eu cymuned leol.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i argymhell i'r Cabinet:-

- I. mabwysiadu cynnwys y canllawiau pontio ar gyfer ysgolion a lleoliadau Ceredigion; a
- II. datblygu cysondeb gweithredu a phontio llyfn ar gyfer planta phobl ifanc trwy gydol e u gyrfa addysgol ac i fyd oedolion, gan eu galluogi i gyrraedd eu potensial

Y Cynghorydd Endaf Edwards
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu